

PRÍBEH ZVONOV z Turčianskeho Jasena

V nedeľu **5. októbra 2014** podvečer sa naplnil evanjelický kostol v Turčianskom Jasene divákmi a návštevníkmi podujatia, ktorého organizátorom je TKS v Martine – pred zrakom a sluchom divákov sa začal odvíjať príbeh zvonov z ich kostola a zvonice v Dolnom Jasene...Na túto udalosť sa pripravovala obec už dlhší čas. Kostol má bohatú históriu, rovnako ako aj obec, z ktorej pochádzajú mnohé významné osobnosti. V prvom rade to bola rodina Jesenských, ktorá dala svetu učených ľudí, významného lekára, autora prvej pitvy človeka, rektora pražskej Karlovej univerzity Majstra Jána Jesenia Jesenského. Dalším významným človekom pochádzajúcim z Jasena bol Pavol Jasenský, jeden z prekladateľov Kralickej biblie, znalec viacerých jazykov a blízky príbuzný Jeseniovcov. Nedá sa obísť ani významný martinský evanjelický učiteľ, ktorý za svoju vieru položil život na neapolských galejách v roku 1674. Bol to rodák z Dolného Jasena Michal Jesenský Pavlovič Magdó. A mohli by sme pokračovať ďalej...až do novodobej histórie. Ale vráťme sa späť k zvonom.

V Jasene i na iných miestach Slovenska sa cirkevníci pustili v roku 1782 do výstavby svojho evanjelického kostola. Stavali rýchlo. Za necelý rok bol postavený, a tak po Michale bol posvätený. Toto víťazstvo evanjelikov sa však nerodilo ľahko. Veď napríklad nový evanjelický kostol musel byť postavený bez veže a na konci dediny, aby neklal oči štátnej a teda aj katolíckej vrchnosti. Veža bola ku kostolu pristavená až v roku 1908. Aj preto, lebo drevená obecná zvonica zhorela v roku 1907 po zásahu blesku. Nachádzala sa pri katolíckom kostole. Aj v ďalšom vývoji boli problémy. Prišla vojna a v roku 1916 odobratie dvoch zvonov – väčšieho a menšieho /firma Seltenhofer/. Na nové zvony v roku 1926 bolo treba uskutočniť zbierky. Pomohli kresťania, farári a ich rodiny, no aj Slováci spoza mora. Krajanovia z Ameriky okrem týchto peňazí zabezpečili finančne aj prvý elektrický luster.

Od októbra 1926 má hornojasenský evanjelický cirkevný zbor tieto tri zvony: najväčší zvon s nápisom: Podte, sklánějme se a padneme před ním, klekejme před Hospodinem, Stvořitelem naším. /Žalm 95,6 / Cirkev ev.a.v. Horno- Jasenská, liali bratia Fischer v Trnave v roku 1926. Podľa vecného významu napísaných veršov by sme tento zvon mohli pomenovať ako CHRÁMOVÝ ZVON alebo HOSPODINOV ZVON.

Stredne veľký zvon, na ktorom je napísané: Podte, nebo již pripraveno jest všecko. /LUKÁŠ 14,17/ Cirkev ev.a.v. Horňo- Jesenská 1908. Seltenhofer frigyés fiaí cs. És M.K. udvari harang óntók Sopronban. Podľa vecného významu napísaného verša by sme tento zvon mohli pomenovať ako VEČERA PÁNA.

Najmenší zvon má nápis: "Kdo vi, jak blizko mé skonání." /CITHARA SANCTORUM č. 928/ Cirkev ev.a.v. Horno- Jasenská, liali bratia Fisher v Trnave.1926. Zvon by sme mohli pomenovať: Umieračik – Smrtný zvon.

Vzácnym je aj zvon komposorátu z Dolného Jasena z roku 1899, odliala ho zvonolejárska dielňa Seltenhofer a synovia, Sopron. Na reliéfe je znázornený Kristus Pán na kríži, vpravo pri kríži je

postava plačúcej Márie. V ornamente na krku zvona sú vyobrazené vedľa seba stojace písmená S, ktorých oblúčiky sa vzájomne prekrývajú. V dolnom ornamente sú vyobrazené poloblúkovité okná gotického štýlu, v hornej časti zašpicatené. Je na ňom nápis v maďarčine, voľne preložený ako: Zvon patriaci šľachtickému zemianskemu spoločnému spolku - komposesorátu v Malom Jasene v r.1899. Zvon je poháňaný elektromagnetickým pohonom pomocou lineárneho motora s veľkým obdĺžnikovým elektromagnetom. V roku 2006 ho namontovala špecializovaná firma Elmont – Albín Ivák z Liptovských Sliačov. V prípade prerušenia dodávky prúdu je však možné na zvone zvoniť aj ručne, pomocou lana, ktoré je zavesené na drevenej stene zvonovej vežičky.

Prítomní diváci sa v hudobno - dramatickom programe dozvedeli aj o tom, že v tejto obci a farnosti sa dodnes dodržiavajú zvyky zvonenia na zvonoch pri všetkých významných príležitostiach, ale stále sa dodržiava aj zasadací poriadok v kostole, kde od pradávna sú lavice rozdelené podľa obcí.

Podujatie organizačne i dramaturgicky pripravilo Turčianske kultúrne stredisko v Martine v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK a mohlo sa uskutočniť aj vďaka finančnému príspeviu obce a sponzorov.

Pripravil:

Adam Kmeť, TKS